

CFO Gözüyle

Paydaş Ekosistemi/ Stakeholder Engagement

Sponsorluğunda

NEDEN FİNANSAL KATILIM

Finansal Kontrolden Toplam Şirket Performans Yönetimine

GÜLDEN TURKTAN

IWF Türkiye

Yönetim Kurulu Başkanı

STS Bilişim/Jedox sponsorluğunda sürdürdüğümüz “CFO Gözüyle” yazı dizimizin bu bölümünde konuğumuz IWF Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Sn Gülden Türktan.

Küresel ve ülke bazlı sosyal ve ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşmak ve verimliliği arttırmak için, kadının ekonomik faaliyetlerde daha çok yer alarak toplumdaki yerinin güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması gerekmektedir.

Kadının ekonomik hayata katılımı başta olmak üzere, kurucusu olduğu sivil toplum örgütleri yoluyla liderlik ettiği çabalara katkıda bulunmak amacıyla Gülden Türktan' ın İktisat ve Toplum Dergisinde yayınlanan yazısını biz de yayınlıyoruz.

Ekonomiye Finansal Katılım

Finansal katılım en güçlü ekonomiye katılım boyutlarından biri ve hem hane kalkınmasına hem de ülke kalkınmasına olumlu katkı verme ihtimali olan bir ekonomik boyut. Hane tasarruf yaparsa ülkenin bunu yatırıma ve istihdam döndürme şans daha fazla olur. Sonuçta hem hane hem ülke daha iyi seviyeye ulaşır. Tasarruf ve kalkınma el ele kavramlardır.

2013 yılında G20 ülkelerinin Rusya'nın başkanlığı döneminde kadının ekonomiye finansal katılımı kavramını G20 deklarasyonunda yer vererek imza altına aldı. Her W20 deklarasyonunda kadının ekonomiye katılımı konusu deklarasyona taşındı ve görüşme konusu oldu. Hatta ticarete, uluslararası ticarete ve gelir getiren mal varlıklarına ulaşması söz konusu oldu ve yine imza altına alındı.

Deklarasyonlardan daha önce de 2010 yılında Seoul Zirvesinde G20 ülkeleri tarafından Finansal Katılım Aksiyon Planı (Financial Inclusion Action Plan - FIAP) imza altına alındı.

2014 yılında Hollanda Kraliçesi Kraliçe Maxima'nın ön tanıtım yazısı ile Finansal Katılım için Global Ortaklık (Global Partnership for Financial Inclusion - GPFI) Aksiyon planı oluşturuldu.

Bu aksiyon planında şu maddeler yer alıyordu:

KOBİ Finansmanı

1. Mali hizmetlerin KOBİ'lere yayılmasını kolaylaştıran başarılı politika reformlarını hızlandırın ve tekrar edin
2. İyi uygulama bilgi alışverişi ve tanıtım için küresel merkez olarak KOBİ Finans Forumu kurun
3. KOBİ Finans Sözleşmesi, KOBİ Finansman Girişimi ve önemli kalkınma başarıları aracılığıyla finansal erişimi iyileştirin

Düzenlemeler ve standart belirleyen kuruluşlar

4. Standart belirleyen kuruluşların ve diğer ilgili küresel kuruluşların çalışmalarında finansal katılımın yaygınlaştırılması ve finansal içerme, istikrar, bütünlük ve tüketicinin korunmasının karşılıklı bağımlılığına ilişkin anlayışın artırılması

5. Finansal sektör değerlendirmelerine finansal katılımın etkin ve tutarlı bir şekilde dahil edilmesini teşvik edin

Finansal tüketicinin korunması ve finansal okuryazarlık

6. Finansal okuryazarlık ve tüketici koruma önlemlerini geliştirmek ve uygulamak için kamu yetkililerinin ve diğer ilgili paydaşların kapasitesini geliştirmek
7. Dijital olarak sunulan finansal ürün ve hizmetler için tüketiciyi koruma ve finansal eğitimle ilgili iyi uygulamaları teşvik edin

Piyasalar ve Ödeme Planları

8. MTO (Para Transferi İşlemcileri)'nin banka hesabı kapatma sorununun çözümlenmesine ve çözümlenmesine yardımcı olun
9. Havale gönderme maliyetini azaltın
10. Sorumlu nihai katılımı artırmak için yenilikçi teknolojilerin fırsatlarını genişletin

Özetle on değil sadece üç konuda bile çalışma yapılırsa başarı yakalanabilir.

1. Kadınların finansal erişimini iyileştirin
2. Dijital olarak sunulan finansal ürün ve hizmetler için bilgilendirme ve öneriyi geliştirin ve iyi uygulamaları açıklayın ve anlatın
3. Teknoloji anlatımlarına finansal katılım boyutunu ilave edin.

2014 yılı G20 Deklarasyonu

2014 yılında 20 G20 ülkesi liderleri deklarasyonlarını şu şekilde imzalanmıştı:

Bizler G20 ülkelerinin liderleri olarak 2025 yılına kadar ülkelerimizdeki ulusal koşullarımız dikkate alınarak kendi bulunduğumuz durumdan kadın erkek katılım oranlarındaki farkı yüzde 25 oranında azaltma hedefinde, ki bu hedef küresel büyümeyi önemli ölçüde artıracakı yoksulluk ve eşitsizliği azaltacakı ve yaklaşık 100 milyondan fazla kadının işgücüne katılmasını sağlayacakı için, mutabık kaldık.

Bu sadece katılımı değil, finansal, sosyal, ekonomik, dijital katmanlar gibi katılım katmanlarının da azaltılmasını getirmek zorunda.

Finansal Katılımın Önemi

Ülkemizin Sosyal Kurumlar Cinsiyet Endeksine göre (Social Institutions and Gender Index SIGI - 2019) grafiğine göre belirlenmiş olan dört ana başlıkta, ki bunlar:

- 1) Aile İçi Ayrımcılık
- 2) Fiziksel Katılımda Kısıtlamalar
- 3) Finansal ve Üretken Kaynaklara Ulaşımında Kısıtlar
- 4) Hürriyetlere Kısıtlama

İlk imzalanan W20 Tebliği olan W20 İstanbul 2015 Tebliğinde 20 ülke imzası ile şu konular imza altına alınmıştı:

Bizler, G20 tarihinde ilk kez düzenlenen W20 Zirvesi'nin delegeleri olarak, 16-17 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul'da bir araya gelerek, W20'nin "Öncelikler Belgesi"nde yer alan, küresel ekonomide kadınları ilgilendiren meseleleri farklı açılardan kapsamlı bir şekilde ele alarak, G20 liderlerine cinsiyet eşitliği ve kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi yönünde sürdürdükleri çabalara katkıda bulunmak amacıyla aşağıdaki politika önerilerini sunmakta mutabık kaldık.

Cinsiyet eşitliğini ve kadınların ekonomik alanda güçlendirilmelerini sağlamak, aynı zamanda G20 Liderlerinin 2014 yılında Brisbane, Avustralya'da kadınlarla erkekler arasındaki işgücü piyasasına katılım farkının azaltılması hedefine ulaşmak amacıyla G20 Liderlerini aşağıdaki hususları dikkate almaya çağırıyoruz:

"1-Kadınların ekonomik alanda güçlendirilmelerinin eğitim, istihdam ve girişimcilik arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi yoluyla sağlanması"

Eğitim, istihdam ve girişimcilik arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi, ekonomik büyüme ve kadınların sosyal hakları bakımından temel önem taşımaktadır. Bu üç alan birbirlerine sürekli ve yapılandırılmış bir şekilde, sistemli olarak bağlantılandırılmadığı takdirde her daim eksiklikler mevcut olacaktır. Paydaşlar arasındaki işbirliği ve ortak çalışma (veya ortak karar alma) bu hattı güçlendirecektir. Hükümet, özel sektör ve akademik kanatlar tarafından yapılacak ortak planlama neticesinde piyasaların ihtiyaçları teşhis edilebilecek, piyasaların talep ettiği becerilerle mevcut beceriler

arasındaki uyuşmazlık en aza indirilebilecek ve kadınların arz ve talep bakımından yaşadığı güçlükler çözülebilecektir.

Kız ve erkek çocuklar kaliteli eğitime erişimde olduğu gibi, eğitimlerini başarıyla tamamlamakta ve alacakları eğitimleri seçmekte hak ve fırsat eşitliğine sahip olmalıdır. Her yaşta kadının mesleki eğitime, yaşam boyu öğrenmeye veya özellikle STEAM (bilim, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik) eğitimlerine, inovasyona ve finansal, yönetsel ve sosyal becerileri geliştirmeye odaklanan yeniden eğitime erişebilmesi gerekmektedir.

Kadın girişimciliğinin hükümet fonlarıyla desteklenmesi ve kadınlar tarafından yönetilen işletmelere vergi kolaylıkları sağlanması da diğer bir zaruridir. Özel sektörde cinsiyet eşitliğinin ve kadınların güçlendirilmesinin teşvik edilmesi için şirketlerin BM Kadınların Güçlendirilmesi İlkelerine taraf olmaları ve bu ilkeleri uygulamaya koyarak gidişat hakkında raporlama yapmaları gerektiği önerilmektedir veya önerilir.

2-Sosyal yardımlar (çocuk, yaşlı, hasta ve engellilerin bakımı) için gerekli altyapı mekanizmalarının tesis edilmesi ya da mevcut olanların iyileştirilmesi suretiyle iş ve özel hayat dengesinin desteklenmesi

Hükümetler, etkin bir sosyal bakım altyapısı tesis etmek amacıyla, yeni iş imkanları yaratılmasını sağlamak için kaynak tahsis etmeli ve vergi teşviki dahil teşvikler sağlamalıdır. Sosyal bakım kurumlarında çalışanlar, bakım hizmeti için ev işlerinde çalışanlar ve ücretsiz aile işçileri olarak değil, alanlarında uzman profesyoneller olmalıdırlar. Kanuni olarak çalışma yaşına erişmiş herkese profesyonel bakıcılık ve bakıcılık niteliklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlere erişim imkanı sağlanmalıdır. Ev halkı içinden veya daha büyük gruplara yöresel sosyal bakım faaliyetlerinin devam etmesi beklendiğinden, bakım hizmetlerinde ücretsiz çalışan işçilerin sosyal güvenlik sorununa da bir çözüm bulunması gerekmektedir.

Hükümetler tarafından hem bakım hizmetlerinde çalışanlar hem de işletme sahipleri için vergi indrimi sağlanmalıdır. Güvenli çalışma koşullarını haiz, düzgün işin tüm esnek formlarına yasal bir çerçeveye oturtarak ailelerin desteklenmesine yönelik programlar geliştirilmelidir. İş ve özel hayat dengesinin sağlanması hem kadınlar hem de erkekler için sosyal bir sorumluluktur. Ebeveynlik ve çocuk bakımı, erkekler ve / veya kadınlar tarafından üstlenilen işlevlerin sosyal bir değer olarak kabul görmeli ve sorumluluk aile, devlet, işveren ve toplum tarafından paylaşılmalıdır. Bu doğrultuda,

ebeveynler arasında külfet paylaşımının sağlanması için kültürel bir değişim kampanyasının çalışmasının iletişiminin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

3-Kamu ve özel sektörde yönetici konumlarındaki kadın sayısının artırılması

Kadınların, hükümetlerde, seçilmiş temsilci pozisyonları dahil, üst düzey karar alma mevkilerine ve özel sektörde yöneticilik pozisyonlarına katılımının kota sistemiyle veya gönüllülük esasıyla belirlenerek kamuya açıklanacak ölçülebilir hedefler konularak artırılması gerekmektedir.

G20 üyelerinin, anonim şirketlerin yönetim kurulları için ulusal düzeyde cinsiyet hedefleri belirlemeleri gerekmektedir. İki yıllık bir hoşgörü süresinin ardından, daha az düzeyde temsil edilen cinsiyet için %25'ten daha az olmayan bir yıllık hedef belirlenmeli veya sözkonusu ülkedeki ulusal cinsiyet temsilinin pariteye ulaşana kadar en az %25 oranında iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

4-Kadınların finansal ve üretim varlıklarına ve piyasaya erişiminin sağlanması

Kadınların finans ve piyasa imkanlarıyla iş ve finans eğitimlerine erişimleri desteklenmelidir. Bazı bankalar, çeşitli STK'lar ve işkadınları dernekleriyle ortaklaşa olarak kadınlara bu hizmetleri başarılı bir şekilde sunmaktadır. Bu iş modellerinin yaygın şekilde benimsenmesi, ulusal düzeyde, cinsiyetlere göre belirlenmiş arz ve talep verilerinin üretilmesi yoluyla teşvik edilmelidir. Bu sayede finansal kapsayıcılık politikalarının verimliliği izlenebilecektir. Ayrıca hükümetleri ve özel sektörü,

- i) en iyi uygulama örneklerini teşkil eden iş modellerini paylaşan platformların desteklenmesi,
- ii) yasal ve finansal sistemdeki, teminata erişim gibi kısıtlamaların kaldırılması için çalışılması,
- iii) Kadınların sahip olduğu KOBİ'ler için kamusal ve özel tedarik hedeflerinin teşvik edilmesi,
- iv) Kadın girişimciliğinin uluslararası ticaret dernekleriyle ilişkilerinin güçlendirilmesi,
- v) eğitim vermek, diğer iş kadınlarından gönüllü danışmanlıklar sağlayarak ve politika önerileri ve değişikliklerinin savunuculuğunu üstlenmek için Ulusal İş Dernekleri gibi ekosistem aktörlerinin geliştirilmesi konularında gerekenleri yapmaya davet ediyoruz.

5-İşyerlerinde ayrımcılığın ortadan kaldırılması, yasal hakların uygulanması ve fırsat eşitliğinin teşvik edilmesi

Hükümetler yasal düzenlemeler uygulamaya koymalı ve cinsiyet temelli yasal kısıtlamaları ortadan kaldırmalıdır. Ayrıca, tüm paydaşların fırsat eşitliğini ve sosyal diyalogu desteklemek üzere, işgücü piyasasına eşit erişimi kolaylaştıracak şekilde, işe alım, eğitim, terfi, taciz dahil olmak üzere, şikayet hakkı na imkan veren şartları cinsiyet ayrımı gözetmeksizin eşit muameleyi sağlayacak düzenlemeleri desteklemeleri gerekmektedir.

Tüm G20 üyesi ülkelerde, hükümetlerin veya özel sektörün elindeki en iyi örnek uygulamaları esas alan, fırsat eşitliği ve adil muamele modelini destekleyen genel kabul görmüş davranış ilkeleri modelinin oluşturulması gerekmektedir.

İşyerlerinde yaşanan ayrımcılığın ortadan kaldırılması için G20 çapında kabul gören davranış ilkeleri tesis edilerek benimsenmelidir.

Ücret şeffaflığının sağlanması ve işgücü piyasasındaki önyargılarla ve doğrudan veya dolaylı ayrımcılıkla mücadele edilmesi için yasal çerçevenin ve uygulamasının güçlendirilmesi gerekmektedir.

G20 liderleri etkili ve aktif işgücü piyasası politikalarını güçlendirerek kadınların istihdamına yönelik fırsatları imkanları iyileştirmelidirler. Bu doğrultuda, W20, emek geliri payı ve eşitsizlikler hususlarındaki Politika Öncelikleri üzerinde G20 İstihdam Çalışma Grubu ile yakın işbirliği tesis edilmesini önermektedir.

6-Kadınların ekonomik, sosyal ve politik ağlarının güçlendirilmesi

İş örgütleri, dernekleri ve ağları uygulanan politikalar ve mevcut fırsatlara ilişkin farkındalığın artırılmasını sağlayan unsurlardır. Bunlar, kadınların başarısını artıran ve kadınların kolektif sesini güçlendiren ve gerekli kanallara yönlendiren ağlardır. Bu bağlamda, ağların tesis edilmesinin desteklenmesi gerekmektedir.

G20 hükümetleri, W20 üyelerinin ilgili G20 toplantılarına katılımlarını desteklemelidirler.

7-Kadınlara ait işletmelerin ve inovasyonun desteklenmesi

Kadınlara ait işletmelerin büyümelerinin, inovasyon üretmelerinin ve uluslararası ticaret yapabilen bir yapıya kavuşmalarının desteklenmesi için, hükümetlerin mali kaynaklara, eğitim programlarına, danışmanlık ve koçluk imkânlarıyla ilgili ağlara erişim imkanlarının iyileştirmeleri gerekmektedir.

Hükümetler ve şirketler tarafından kadınlara ait şirketlerden satın almayı hedefleyen politikalar benimsenmeli ve uygulanmalıdır.

W20 kadınlara ait işletmelerin çeşitli türleri için tanımlar geliştirerek farklı mülkiyet yapılarını ortaya koyacak ve bu tanımların geniş şekilde tanıtımını sağlayacaktır.

Hükümetler, teknolojiye daha iyi erişimin ve teknolojinin daha iyi kullanımının sağlanması için, her düzeyde STEAM (bilim, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik) eğitiminin verilmesinin yanı sıra inovasyon eğitimi ve iletişim becerileri dahil sosyal becerilerin geliştirilmesi için gerekli eğitimlerin verilmesine yönelik politikaları uygulamaya koymalıdır.

8-Sürdürülebilir tüketim eğilimlerinin ve yeşil büyümenin oluşturulmasında kadınların öncülüğünün desteklenmesi

Hükümetler, çevrenin korunmasında ve iklim değişikliğinin etkileriyle mücadelede kadınlara liderlik ve istihdam imkânları yaratmalı ve var olanları çoğaltılmalıdır. Kadınların yenilenebilir enerji çözümleri, sürdürülebilir ve organik tarım üretimi ve iklim değişikliğine adaptasyon ve iklim değişikliğinin etkilerinin hafifletilmesi için yeşil iklim fonuyla finanse edilen projelere daha fazla katılım sağlamaları ve ekonomik olarak güçlendirilmeleri de bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Kadınlara ait işletmelere yatırımın artırılması ve yeşil büyüme endüstrilerinde kadınlar için iş imkânları yaratılmasına yönelik programlar hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Kadınların yeşil fonların karar alma organlarına katılımı da artırılmalıdır.

9-Kadınlar için yeterli sosyal koruma sağlanması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi

Gayri resmi, güvencesiz ve tehlikeli işlerde yoğun şekilde kadınların istihdam edildiğini dikkate alarak, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve düzgün iş fırsatlarının sağlanması gerekmektedir. Sosyal güvenlik sistemlerinin, değişen iş yeri modellerine uygun olarak, iş paylaşımı ve esnek düzgün iş, evden yürütülen iş gibi yeni çalışma formlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir. Ayrıca, herhangi bir sosyal güvenlik kapsamında olmayan kadınların sayısının önemli ölçüde azaltılması gerekmektedir. Sosyal koruma programlarının reel gelirlerin ve yetkinliklerin iyileştirilmesi ve emeklilik aylıkları ve diğer hakların kaybının önüne geçilmesi kapsamında kadınlara özgün konuların dikkate alınması gerekmektedir.

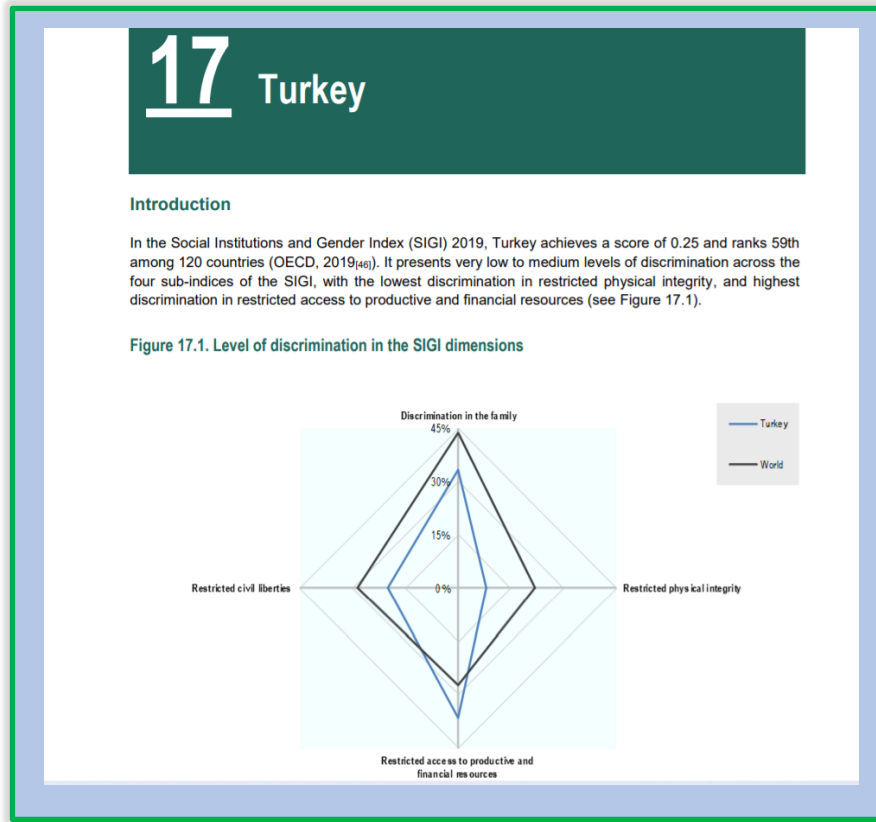
G20 İstihdam Çalışma Grubunun sosyal korumaya ilişkin çıktıları ve emek geliri payı ve eşitsizliklere yönelik Politika Öncelikleri kadınlara özgü hususları da kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Yaş, fiziksel engel ve/veya etnik köken gibi nedenlerle birden fazla kez ayrımcılığa maruz kalan kadınların durumu özellikle ele alınmalıdır.

10- Mevcut verilere ve ampirik çalışmalara dayalı bir izleme mekanizması geliştirmek için G20'nin aşağıdaki göstergeleri kullanarak bir karne geliştirmesi gerekmektedir ...” (devamı var ama konumuz itibariye W20 Tebliğini buraya kadar incelemek yeterlidir.)

Bu tebliğdeki pek çok konu pek çok ülkede uygulama alanı buldu. Ancak en az üzerinde çalışılan ve bu konu geride kaldı ve yapıldı kabul edilen alan ise yukarıda dördüncü maddedeki Kadınların finansal ve üretim varlıklarına ve piyasaya erişiminin sağlanması konusudur.

Oysaki, ülkemizdeki açık bu yöndedir.

Şöyle ki 2019 tarihli olsa da geçerli olan açık SIGI'ye göre aşağıdaki grafikteki gibidir.

Sonuçta, dünya ülkelerine göre 2019 yılında 120 ülke içinden ülkemiz 59 uncu olmuş ve skorumuz 0.25. En büyük eksiklik alanımız ise Finansal ve Üretken Kaynaklara Ulaşımında Kısıtlar. İş hayatı

deneyimim bana sizin bu konuda eksiğiniz var deniyorsa bu bir fırsattır ve bu fırsat üzerinde çalışmak, bu konuya önem vermek bizleri ileri götürecektir.

Kadının Finansal ve Üretken Kaynaklara Ulaşımını sağlayan projeler geliştirelim. Bu konuda çalışmak kadını, erkeği, aileyi hane gelirini ve ülke gelirini arttıracak ve kalkınmasına katkı verecektir.